

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๔๕

วันจันทร์ ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายวรชิต สิงหเสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริธรา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจนนาค	กรรมการ
๑๕. นายศุภชัย ยาวะประภา	กรรมการ
๑๖. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๗. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายอัษฎพร จารุจินดา (ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ**ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ****สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

๑. นายจันทพันธ์ ทั่งสุขบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ไร่รื่น

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด

๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

๓. นายณัฐ มโนกุลอนันต์

ผู้ช่วยดำเนินงานของกรรมการ

นายอรรถสิทธิ์ กันมล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางสาวจรรยาพร พงศาพิสฤต

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๒. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๓. นายณนันทน์ จันทราชโลธร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๔๔ วันศุกร์ ที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ รายงานผลการประชุมคณะอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๑. นายเชียรชัย ณ นคร กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาหลักกรรร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. จะจัดสัมมนาเรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.” ในวันที่พุธ ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมกรมการ หมายเลข ๒๑๓-๒๑๖ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒

๒. คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า คุณสมบัติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในร่างมาตรา ๖ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรกำหนดให้มีความแตกต่างและหลากหลาย เพื่อให้ที่มาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมาจากกลุ่มบุคคลที่หลากหลาย

ในประเด็นนี้มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ชัดเจนหรือไม่ ว่ากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมาจากด้านใดบ้างเพื่อไม่ให้เกิดการสรรหาได้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนดได้แต่เพียงว่า อย่างน้อยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องมีกรรมการแต่ละด้าน ด้านละหนึ่งคน

๓. คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความคาบเกี่ยวและซ้ำซ้อนกัน จะมีแนวทางอย่างไรเพื่อกำหนดเส้นแบ่งหน้าที่และอำนาจระหว่างสององค์กรดังกล่าวมีความชัดเจน

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีมติให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ปรับปรุงบทบัญญัติให้ชัดเจนว่า หากเป็นกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนจะมีกระบวนการดำเนินการ หรือส่งต่อเรื่องดังกล่าวอย่างไร และจะแบ่งแยกหน้าที่และอำนาจระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างไร

ในประเด็นนี้มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีที่เป็นเรื่องที่เกิดความเดือดร้อนจากการกระทำการตามกฎหมาย จนเว้นไม่กระทำการตามกฎหมาย การกระทำทางบริหาร รวมถึงการกระทำจากการตัดสินใจหรือข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงควรเน้นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเฉพาะในเรื่องของการเลือกปฏิบัติ (discrimination) โดยหากไม่เป็นการเลือกปฏิบัติก็ไม่ถือว่าละเมิดสิทธิมนุษยชน ในลักษณะเดียวกับรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ค.ศ. ๒๐๐๑ ของสาธารณรัฐเกาหลี ทั้งนี้ เพื่อให้มีการแบ่งหน้าที่และอำนาจระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับผู้ตรวจการแผ่นดินได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การละเมิดสิทธิมนุษยชนมีหลายกรณี และบางกรณีไม่ได้เป็นการเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้นเป็นไปเพื่อมุ่งแก้ปัญหาในระยะยาวอย่างเป็นระบบมากกว่าการแก้ปัญหาเฉพาะกรณี ดังนั้น หากเป็นปัญหาเฉพาะกรณีควรเป็นหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยการแก้ปัญหาเฉพาะกรณีอาจส่งผลกระทบต่อกรณีเดียวกันในอนาคตได้ เช่น การเก็บค่ามิเตอร์ไฟฟ้าของหน่วยงานด้านไฟฟ้าที่กำหนดให้ผู้ใช้ไฟฟ้าซึ่งเป็นผู้รับบริการต้องออกค่าอุปกรณ์เอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หากมีผู้ร้องเรียนแล้วมีคำวินิจฉัยเด็ดขาดว่าผู้ร้องเรียนซึ่งเป็นผู้ใช้ไฟฟ้าไม่ต้องจ่ายค่ามิเตอร์ไฟฟ้าย่อมส่งผลถึงผู้ใช้ไฟฟ้ายรายอื่นไม่ต้องจ่ายค่ามิเตอร์ไฟฟ้าเช่นเดียวกันอันจะเป็นการแก้ปัญหาให้กับผู้อื่นด้วย ทั้งนี้ ขอให้คณะกรรมการพิจารณาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. เชิญผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นว่า ในกรณีที่หน้าที่และอำนาจของทั้งสององค์กรซ้ำซ้อนกันจะมีวิธีการกำหนดแบ่งหน้าที่และอำนาจอย่างไร

๔. คณะอนุกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ควรนำความในมาตรา ๒๔๔ ของร่างรัฐธรรมนูญ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน มีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรืออาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และเป็นกรณีที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจจะดำเนินการใดได้ ให้ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบและดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป” วรรคสองบัญญัติว่า “ในการดำเนินการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นตามที่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเอกสารและหลักฐานที่ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบหรือจัดทำขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือของหน่วยงานอื่นนั้นแล้วแต่กรณี” มากำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้วยหรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ”

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากมีการบัญญัติเรื่องดังกล่าวไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ ก็ควรนำมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญทุกคณะตรวจสอบด้วยว่า ในร่างรัฐธรรมนูญมีเรื่องใดที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ตนรับผิดชอบในการยกร่าง ก็ให้นำเรื่องดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นด้วย

จากนั้นที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ต่อเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่หมวด ๒ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ร่างมาตรา ๒๕ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หมวด ๒ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

“หมวด ๒

การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในหมวด ๒ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยเรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่ใช่เรื่องส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ในการเรียงหมวดของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรประกอบด้วย หมวดทั่วไป หมวดคณะกรรมการ หมวดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการซึ่งในหมวดนี้ ต้องรวมเรื่องรายงานด้วย และหมวดสุดท้ายคือหมวดสำนักงาน สำหรับชื่อหมวดควรนำมาพิจารณา อีกครั้งหนึ่งเพื่อให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาชื่อหมวด ๒ การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

มาตรา ๒๕

“มาตรา ๒๕ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการไม่ว่าโดยทางใดว่ามีการกระทำหรือการละเลย การกระทำที่อาจเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการมีหน้าที่ต้องตรวจสอบการละเมิด สิทธิมนุษยชนดังกล่าวเพื่อทำความจริงให้ปรากฏว่ามีหรือไม่มี โดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่คณะกรรมการสามารถใกล้เคียงหรือดำเนินการด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อเยียวยา ระวังเหตุ หรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้เอง ให้คณะกรรมการดำเนินการโดยพลัน แต่หากเป็นกรณีที่อยู่ใน หน้าที่และอำนาจของบุคคลหรือหน่วยงานอื่นที่ต้องดำเนินการ ให้ส่งเรื่องพร้อมความเห็นไปยังบุคคลหรือ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่กรรมการผู้ใดพบหรือทราบว่ามีกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชน หากเป็นกรณีที่ควรดำเนินการ โดยเร่งด่วน และการดำเนินการดังกล่าวจะไม่เป็นอันตรายต่อตนเอง กรรมการผู้นั้นอาจดำเนินการตาม วรรคหนึ่งหรือวรรคสองไปพลางก่อนได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควรประการใด ให้ดำเนินการไป ตามนั้น

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรา ๒๕ มีความมุ่งหมายให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการมากกว่าการแยกทำงานเป็นรายบุคคล จึงควรเพิ่มบทบัญญัติ ในร่างมาตราที่ว่าด้วยเรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า การดำเนินการ ตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต้องดำเนินการตามมติของคณะกรรมการ เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เพื่อให้เกิดการปรึกษาหารือร่วมกัน ระหว่างกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และทำให้มีการแก้ปัญหาแบบองค์รวมไม่ใช่การแก้ปัญหาแบบ แยกส่วน

ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- ในการดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีมาตรการคุ้มครองพิเศษใดหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่มีมาตรการ คุ้มครองใดเป็นพิเศษ ทั้งนี้ สิ่งที่ควรพิจารณา คือ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติคือการเข้าไปแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือเป็นผู้จัดทำรายงานและข้อเสนอแนะ

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า ในต่างประเทศคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะทำหน้าที่ในการส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาค

สร้างกระบวนการรับรู้และตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน และจัดทำข้อเสนอแนะเมื่อมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่จะไม่ได้เป็นผู้เข้าไปแก้ปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความในวรรคสองและวรรคสามของร่างมาตรานี้อาจต้องแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ไม่มีอำนาจดำเนินการ แก้ปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนได้โดยตรง โดยกำหนดว่า เมื่อความจริงปรากฏว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งของรัฐและเอกชนที่กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนทราบถึงการกระทำละเมิด และให้หน่วยงานของรัฐและเอกชนนั้น ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขโดยจะมีข้อเสนอแนะหรือไม่ก็ได้ และเมื่อเห็นว่าเรื่องใดเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นการทั่วไป หรือสมควรมีมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะดังกล่าวขึ้นอีก ให้คณะกรรมการการศึกษาโดยละเอียดแล้วเสนอแนะวิธีการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีที่พบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นเหตุการณ์ซึ่งหน้า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีหน้าที่และอำนาจในการจัดการการละเมิดสิทธิมนุษยชนดังกล่าว ด้วยหรือไม่

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำรายงานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ในกรณีที่กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นเหตุการณ์ซึ่งหน้าแล้ว ควรมีหน้าที่ในการช่วยเหลือหรือดำเนินการกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น ซึ่งหน้าด้วย

- เคยเกิดกรณีที่สื่อมวลชนต่างประเทศถ่ายภาพเด็กผู้ยากไร้ในทวีปแอฟริกา แต่ไม่สามารถช่วยเหลือเด็กนั้นได้ จึงควรให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่พบเห็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนสามารถเข้าไปช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหานั้นได้ทันที

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่แก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น การค้ามนุษย์ เป็นต้น แต่ไม่สามารถเข้าไปแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ในทุกกรณี จึงควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่แก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนในเชิงโครงสร้างหรือในเชิงระบบมากกว่าการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นรายกรณี

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีภารกิจในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนและหาแนวทางแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนในเชิงโครงสร้างหรือเชิงระบบ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นอีก และควรมีหน้าที่หลัก คือ การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยการทำให้ความจริงปรากฏ ว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างไร การแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชน หากหน่วยงานนั้น ละเลยหรือไม่ดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรให้ถือว่ามีความผิด และการช่วยเหลือในกรณีที่พบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นเหตุการณ์ซึ่งหน้า โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือกรณีที่พบเห็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นเหตุการณ์ซึ่งหน้านั้น ได้ด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนส่วนหนึ่งเกิดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเข้าไปแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนประกอบกับ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีเจ้าหน้าที่ที่เป็นนักปฏิบัติมากกว่าเจ้าหน้าที่ที่จะมาแก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้างหรือเชิงระบบ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความเข้าใจที่ว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีหน้าที่ปกป้องไม่ให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีหน้าที่ในการศึกษาและหาวิธีการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนมากกว่าการเข้าไปจัดการหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนเสียเอง จึงควรกำหนดให้ชัดเจนว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีหน้าที่ในการปราบปรามการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ให้มีหน้าที่ในการศึกษากรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนว่ามีสาเหตุจากเรื่องใด เช่น ในกรณีที่มีการลงโทษจำคุกผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิด ซึ่งทำให้เห็นว่ากระบวนการยุติธรรมเกิดปัญหาและจำเป็นต้องมีการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและตำรวจ ส่วนการให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าไปตรวจสอบเป็นรายคดีนั้น เห็นว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่สามารถแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ทุกกรณี จึงขอให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรา ๒๕ ตามประเด็นที่ที่ประชุมอภิปรายแสดงความเห็น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาร่างมาตรา ๒๕

มาตรา ๒๖

“มาตรา ๒๖ เมื่อบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐได้รับแจ้งความเห็นตามมาตรา ๒๕ แล้วให้นำมาใช้ในการพิจารณาดำเนินการโดยเคร่งครัด ในกรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐตรวจสอบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแล้วพบว่ากรณีมิได้เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการ ก็ให้ดำเนินการไปตามผลการตรวจสอบของตน แล้วแจ้งผลหรือแนวทางที่จะดำเนินการต่อไปให้คณะกรรมการทราบ

ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการอาจขอให้รัฐมนตรีหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือหรือพิจารณาหาข้อยุติเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้

คณะกรรมการอาจแจ้งผลการตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง ผลการพิจารณาตามวรรคสอง หรือความเห็นหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการต่อคณะรัฐมนตรี องค์กรอิสระ รัฐสภา หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปได้

เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม คณะกรรมการจะเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบของคณะกรรมการ และผลการตรวจสอบของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง เพื่อให้ประชาชนทราบก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๒๖ มีความมุ่งหมายอย่างไร

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๖ มีหลักการที่สอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๕ โดยกำหนดให้ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถแจ้งความเห็นพร้อมกับข้อเสนอแนะให้หน่วยงานนั้นดำเนินการได้ ซึ่งในต่างประเทศนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนจะมีอำนาจส่งความเห็นหรือข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานของรัฐได้ และหน่วยงานของรัฐนั้นต้องนำความเห็นหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนไปพิจารณาดำเนินการอย่างเคร่งครัดด้วย แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตรวจสอบแล้วพบว่าไม่ปรากฏข้อเท็จจริงตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการตามความเห็นสมควรได้ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนในบางประเทศจะมีอำนาจปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานของรัฐในระดับสูงขึ้นไปด้วย หากฝ่ายบริหารไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรแล้ว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีอำนาจเผยแพร่ข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนให้สาธารณชนทราบได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากหน่วยงานของรัฐตรวจสอบแล้วพบว่ากรณีนี้ได้เป็นไปตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเห็นว่ากรณีนั้นไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้ว หน่วยงานของรัฐควรมีสิทธิที่จะไม่ดำเนินการตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ ส่วนกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่ามีความหมายบางฉบับที่ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็สามารถมีข้อเสนอแนะไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายนั้นได้

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีและและรัฐสภาเพื่อให้ดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ การทำงานด้านสิทธิมนุษยชนนั้นควรคำนึงถึงการทำงานในลักษณะเครือข่ายด้วยเช่นกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำรายงานผลการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามที่ได้ดำเนินการไป และสามารถกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่จัดทำรายงานเสนอต่อรัฐสภาหรือรายงานชี้แจงให้ประชาชนทราบได้ ส่วนการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น ไม่ควรทำงานในลักษณะการเข้าไปจับผิดการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ

- มีกรรมการสอบถามว่า หากเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่ากรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งมานั้นไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น กรณีตำรวจนำผู้ต้องหามาให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชน เป็นต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไร

- กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจนำผู้ต้องหาทำแผนประกอบคำรับสารภาพซึ่งทำให้ผู้ต้องหาถูกประชาชนหรือญาติของผู้เสียหายทำร้ายร่างกาย หรือกรณีที่ผู้ต้องหาขอความช่วยเหลือจากผู้ตายนั้น เห็นว่าไม่เหมาะสม

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ชี้แจงว่าประเทศฝรั่งเศสมีการนำตัวผู้ต้องหาทำแผนประกอบคำรับสารภาพเช่นกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรพิจารณาข้อเท็จจริงในแต่ละเรื่องว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ ส่วนกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจนำผู้ต้องหาให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนนั้นเป็นเรื่องพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพ ซึ่งการนำพยานหลักฐานในลักษณะเช่นนี้มาใช้ในการพิจารณาคดีของศาลอาจไม่ถูกต้อง และควรแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดให้ศาลต้องไม่รับฟังพยานหลักฐานในลักษณะเช่นนี้ แต่การแก้ไขปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมทั้งหมดเพื่อให้องค์กรที่เกี่ยวข้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานนั้น เห็นว่ากระทำไต่ยาก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจนำตัวผู้ต้องหามาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน บางครั้งอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้เสียหายอื่นด้วย เนื่องจากจะทำให้ผู้เสียหายอื่นที่เคยถูกผู้ต้องหากระทำละเมิดเข้ามาฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ต้องหาเพิ่มเติมได้

- ร่างมาตรา ๒๖ มีหลักการเช่นเดียวกับที่บัญญัติในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาลที่ไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อหน่วยงานระดับสูงขึ้นไปได้ และควรกำหนดให้ชัดเจนว่ากรณีที่หน่วยงานของรัฐละเลยหรือไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือกรณีที่หน่วยงานของรัฐมีความเห็นที่แตกต่างกับของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว จะต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

ประธานกรรมการขอให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรา ๒๖ ใหม่โดยบัญญัติหลักการในลักษณะว่า ในกรณีที่พบการละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้ว ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไข แต่หน่วยงานนั้นสามารถโต้แย้งได้ว่าไม่มีกรณีตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้ง หรือกรณีนั้นเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถเสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายที่ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๖

มาตรา ๒๗

“มาตรา ๒๗ ในกรณีจำเป็นเพื่อคุ้มครองหรือป้องกันภัยอันตรายอันจะเกิดแก่ชีวิตหรือร่างกายของบุคคลซึ่งอาจถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้คณะกรรมการแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว แล้วแจ้งผลให้คณะกรรมการทราบ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐกระทำการหรือไม่กระทำการตามหน้าที่และอำนาจจนก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการเสนอความเห็นต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการทางวินัยและทางกฎหมายแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องต่อไป แล้วแจ้งผลให้คณะกรรมการทราบ”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๗ ที่เสนอโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินำรูปแบบการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของสาธารณรัฐเกาหลีมาใช้กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๗ มีเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกับร่างมาตรา ๒๕ จึงขอให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปรับปรุงเนื้อหาของร่างมาตรา ๒๗ แล้วนำเสนอที่ประชุมพิจารณาอีกครั้ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๗

มาตรา ๒๘

“มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ดำเนินการ คณะกรรมการจะไม่รับเรื่องหรือยุติการดำเนินการก็ได้ หากตรวจสอบแล้วไม่พบว่ามี การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน หรือปรากฏชัดแจ้งว่าไม่มีผู้ได้รับความเสียหาย หรือกรณีไม่มีเหตุที่ต้องตรวจสอบ แก้ไข หรือเยียวยาการละเมิดสิทธิมนุษยชนอีก

การยื่นคำร้องและการพิจารณาคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหน้าที่และอำนาจที่ซ้ำซ้อนกัน และควรรวมเนื้อหาของร่างมาตรา ๒๑ และร่างมาตรา ๒๘ ให้เป็นมาตราเดียวกัน

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเคยมีความเห็นว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีอำนาจที่จะไม่รับเรื่องร้องเรียนเพื่อตรวจสอบได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้ชัดเจนว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีอำนาจในการพิจารณาเรื่องร้องเรียนกรณีดังต่อไปนี้ (๑) ที่องค์กรอิสระอื่นรับไว้พิจารณาแล้ว (๒) เรื่องที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเคยพิจารณาแต่เป็นเรื่องที่ไม่มีมูลความผิด และ (๓) เรื่องที่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าอยู่ในขอบเขตอำนาจขององค์กรอิสระอื่น อีกทั้งควรนำเนื้อหาของร่างมาตรา ๒๑ มากำหนดไว้ในร่างมาตรานี้

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. สอบถามว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีอำนาจพิจารณากรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีคดีความเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลนั้นเห็นว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ควรใช้อำนาจเข้าไปตรวจสอบเกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี แต่ควรมีอำนาจตรวจสอบกระบวนการของคดีนั้นว่าก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างไร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีกำหนดให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาทบทวนข้อเท็จจริงในคดีได้ แต่ในทางปฏิบัติศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะไม่พิจารณา ทบทวนข้อเท็จจริงในคดีเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเปิดเผยรายชื่อองค์คณะผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีนั้นๆ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาสามารถสั่งให้ศาลชั้นต้นพิจารณาทบทวน ข้อเท็จจริงในคดีได้ จึงควรมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การปรับปรุงการทำงานขององค์กรอิสระ เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น มีความเหมาะสมแล้ว แต่ควรคำนึงการทำหน้าที่ของ องค์กรอิสระในการช่วยเหลือประชาชนด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การปฏิรูปองค์กรอิสระเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น ต้องกระทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระยะยาว ไม่ใช่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์เพียงครั้งคราว

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า มาตรา ๒๓๐ ของร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดให้การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป แต่ความมุ่งหมายของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ต้องการให้เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นอำนาจการพิจารณาเป็นรายกรณี ดังนั้น ความใน มาตรา ๒๓๐ ของร่างรัฐธรรมนูญ จะทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่สามารถพิจารณาเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตนได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินจะต้องส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาก็ต่อเมื่อเป็นเรื่องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนและผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าเรื่องดังกล่าวประชาชนจะได้รับความคุ้มครองมากกว่า หากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้พิจารณา ทั้งนี้ หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินย่อมครอบคลุมเรื่องสิทธิมนุษยชนเช่นกัน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างมาตรา ๒๖ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นควรให้นำไปปรับปรุงเนื้อหาใหม่นั้น หากปรากฏชัดเจกว่ากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งใดไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีอำนาจแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือคณะรัฐมนตรีให้ดำเนินการแก้ไขได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรบัญญัติหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ชัดเจน โดยเฉพาะเรื่องใดที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง และเรื่องใดควรส่งให้หน่วยงานอื่นพิจารณา ทั้งนี้ ควรนำความในร่างมาตรา ๒๘ ไปบัญญัติรวมกับความในร่างมาตรา ๒๑ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและช่วยเหลือกันในการทำงานระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับองค์กรอิสระอื่น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๘

มาตรา ๒๙

“มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องแจ้งผลการพิจารณาตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ หรือมาตรา ๒๗ หรือการไม่รับเรื่องหรือยุติการดำเนินการตามมาตรา ๒๘ พร้อมเหตุผลให้ผู้ร้องหรือผู้ตรวจการแผ่นดินทราบ แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๙ บัญญัติขึ้นใหม่ เนื่องจากเดิมเมื่อมีผู้ร้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องแล้ว ไม่มีการแจ้งผลการพิจารณาพร้อมเหตุผลให้ผู้ร้องหรือผู้ตรวจการแผ่นดินทราบ

ประธานกรรมการเสนอให้รื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๙ เนื่องจากต้องแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๘ ที่คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องแก้ไขใหม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๒๙

มาตรา ๓๐

“มาตรา ๓๐ คณะกรรมการมีหน้าที่ต้องเฝ้าระวัง ติดตาม และวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศอย่างต่อเนื่อง ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามีปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนให้พิจารณาดำเนินการ แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่มีการรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม ให้ตรวจสอบเพื่อทำความจริงให้ปรากฏ ชี้แจง หรือรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้า

(๒) จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศ หรือที่มีผลกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศหรือของประชาชน เสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชนโดยไม่ชักช้า

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องแจ้งข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในส่วนที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ ให้คณะกรรมการทราบ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงกำหนดว่าในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่ามีปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนให้พิจารณาดำเนินการ แล้วแต่กรณี

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า เหตุที่กำหนดว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่ามีปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนให้พิจารณาดำเนินการ แล้วแต่กรณี” เนื่องจากเมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ต้องเฝ้าระวัง ติดตาม และวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศอย่างต่อเนื่อง และหากพบปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจพิจารณาดำเนินการต่อไปตามความใน (๑) หรือ (๒) ได้ แล้วแต่กรณี

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีหน้าที่หลักในการเฝ้าระวัง ติดตาม และวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ และนำข้อมูลที่ได้จากการเฝ้าระวัง ติดตาม และวิเคราะห์ดังกล่าวไปจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศ นอกจากนี้ หากมีการบิดเบือนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้อง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่ต้องติดตาม ตรวจสอบ วิเคราะห์ และจัดทำรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศ ควรพิจารณาองค์ประกอบของรายงานสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนตามหลักการปารีส (The Paris Principles) ประกอบด้วย

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า ในอดีตที่ผ่านมาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศล่าช้า ไม่ทันต่อสถานการณ์ และบางกรณีมีการจัดทำรายงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ไม่สามารถเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้ เนื่องจากมีข้อขัดข้องภายในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเอง

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ประเทศไทยมีพันธกรณีตามอนุสัญญาาระหว่างประเทศจำนวนมาก ส่งผลให้ต้องจัดทำรายงานสถานการณ์เรื่องต่าง ๆ ตามอนุสัญญาจำนวนมาก ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้การจัดทำรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกิดความล่าช้า ดังนั้น ควรมีการตั้งกองบรรณาธิการมาช่วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำรายงานด้านสิทธิมนุษยชนตามที่ประเทศไทยมีพันธกรณี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรบัญญัติในกฎหมายให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องมีมติเผยแพร่รายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศ โดยหากไม่เผยแพร่รายงานดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า การจัดทำรายงานสถานการณ์ด้านต่าง ๆ เป็นไปตามอนุสัญญาาระหว่างประเทศกำหนด ซึ่งมีการจัดทำรายงานทั้งระหว่างปี ประจำปี รวมทั้งระยะเวลาสองถึงสามปีจัดทำรายงานหนึ่งครั้ง ทั้งนี้ ปัญหาที่สำคัญของการจัดทำรายงานด้านสิทธิมนุษยชน คือ ๑) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำรายงานไม่ทันภายในเวลาที่กำหนด และ ๒) รายงานที่จัดทำแล้วเสร็จส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่เป็นผลร้ายต่อประเทศ

นายอรรถสิทธิ์ กัมมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนประมาณเจ็ดถึงแปดพันธกรณี โดยส่วนใหญ่ในกรณีที่รัฐไปลงนามเพื่อผูกพันตามพันธกรณี หน้าที่ดำเนินการส่วนใหญ่จะเป็นของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล ส่วนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหลักการปารีสจะมีหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะหรือมีข้อสังเกตเกี่ยวกับรายงานที่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลได้จัดทำขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า หน้าที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องดำเนินการ คือ การวางแผนจัดทำรายงานตามพันธกรณีให้มีความชัดเจนว่ารายงานแต่ละเรื่องต้องจัดทำภายในระยะเวลาใด และหากจัดทำรายงานไม่แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนดให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ทั้งนี้ อาจบัญญัติเพิ่มกลไกให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถว่าจ้างบรรณาธิการที่มีความรู้ความสามารถช่วยในการปฏิบัติงานได้

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า เหตุผลที่องค์การระหว่างประเทศลดระดับความน่าเชื่อถือด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย คือ การจัดทำรายงานสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในเหตุการณ์สำคัญของประเทศล่าช้า อีกทั้งรายงานสถานการณ์ด้านสิทธิสตรีและสิทธิเด็กที่ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเป็นผู้จัดทำ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแต่อย่างใด และปัจจุบันกระทรวงการต่างประเทศได้เข้ามาช่วยเหลือในการจัดทำรายงานตามอนุสัญญาต่าง ๆ ทำให้การจัดทำรายงานมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การทำงานของกระทรวงการต่างประเทศและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนมีความแตกต่างกัน โดยเมื่อประเทศไทยถูกกล่าวหาในเรื่องสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เป็นความจริง กระทรวงการต่างประเทศกล้าที่จะโต้แย้งข้อมูลดังกล่าว แต่กรณีของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกลับทำงานล่าช้า ทั้งที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน

- กระทรวงการต่างประเทศมีผู้บริหารในลักษณะองค์กรเดียว ทำให้การดำเนินการในแต่ละเรื่องเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ขณะที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีลักษณะเป็นองค์กรกลุ่ม การตัดสินใจ

ดำเนินการในเรื่องใด ๆ ต้องใช้มติของคณะกรรมการ ซึ่งหากกำหนดให้การดำเนินการเรื่องใดของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกรรมการทุกคนต้องมีมติเห็นชอบด้วย ย่อมทำให้การมีมติเพื่อดำเนินการในเรื่องใด ๆ เป็นไปได้ยาก แต่หากกำหนดให้มีการลงมติโดยใช้เสียงข้างมากของกรรมการ จะทำให้เกิดข้อยุติในการดำเนินการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า การดำเนินการเรื่องใดของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กฎหมายกำหนดให้มีการลงมติโดยใช้เสียงข้างมากของกรรมการอยู่แล้ว และหากคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นผู้ออกเสียงชี้ขาด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๓๐

มาตรา ๓๑

“มาตรา ๓๑ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ หรือคำสั่งใด ๆ กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ให้คณะกรรมการเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

เมื่อคณะรัฐมนตรีมีความเห็นหรือดำเนินการประการใดแล้ว ให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบ โดยคณะกรรมการจะเผยแพร่ผลการพิจารณาดังกล่าวให้ประชาชนทราบด้วยก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๑ เป็นบทบัญญัติที่ซ้ำซ้อนกับร่างมาตราที่ที่ประชุมได้พิจารณาผ่านมาแล้ว ดังนั้น มอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปรับปรุงแก้ไขร่างมาตรา ๓๑ และเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๓๑

มาตรา ๓๒

“มาตรา ๓๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามหมวดนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้หน่วยงานของรัฐมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐตาม (๑) หรือบุคคลใดมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐาน หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เมื่อมีหมายค้นของศาล

(๔) วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการเดินทางของพยานและการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ในการดำเนินการตาม (๑) (๒) หรือ (๓) คณะกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ดำเนินการแทนคณะกรรมการได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตาม (๓) ให้ดำเนินการต่อหน้าผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง หรือถ้าหากบุคคลดังกล่าวไม่ได้ ก็ให้ดำเนินการต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งได้ขอร้องมาเป็นพยาน ในกรณีนี้ ให้ผู้ครอบครองหรือดูแลสถานที่ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของ กรรมการ อนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นไปโดยสะดวก”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ที่ประชุม คณะกรรมการมีมติให้นำร่างมาตรา ๓๒ ไปบัญญัติรวมกับเรื่องหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๓๒

มาตรา ๓๓

“มาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยเอกสาร วัตถุ หรือพยานหลักฐานที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามมติของ คณะกรรมการ หรือเป็นการกระทำตามหน้าที่ราชการ หรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบ หรือเป็นการเปิดเผยรายงานผลการตรวจสอบตามมติของคณะกรรมการ หรือเป็นการเปิดเผยในการดำเนินคดีในศาล”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๔

“มาตรา ๓๔ ผู้ที่ให้ถ้อยคำหรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องใดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ แก่คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ หรือผู้จัดทำและเผยแพร่รายงานของคณะกรรมการ ไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่ง ทางอาญา และทางวินัย เนื่องจากการที่ตนเปิดเผยข้อมูลหรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐาน หรือจัดทำ และเผยแพร่รายงานโดยสุจริต แล้วแต่กรณี”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๔ เป็นบทบัญญัติที่เสนอโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีประเด็นพิจารณาว่าสมควรบัญญัติไว้หรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า โดยเหตุผลทั่วไปของการจัดทำ และเผยแพร่รายงานต้องกระทำโดยสุจริตอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติความตามร่างมาตรา ๓๔ ก็ได้

ประธานกรรมการเสนอตัดความในร่างมาตรา ๓๔ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติตัดร่างมาตรา ๓๔ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๓๕

“มาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการจัดให้มีช่องทางในการแจ้งเหตุและการร้องเรียนกรณีมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน และติดตามการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ โดยอย่างน้อยต้องมีช่องทางผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๕ เป็นการกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องจัดให้มีช่องทางในการแจ้งเหตุและการร้องเรียนกรณีมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสามารถติดตามการดำเนินการภายหลังการแจ้งเหตุและการร้องเรียนต่อไปได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๕ ควรนำไปบัญญัติไว้ในหมวดว่าด้วยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะเหมาะสมมากกว่า

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๓๕

หมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ”

ประเด็นการพิจารณา

นายอรรถสิทธิ์ กันมล ประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการได้ยกร่างบทบัญญัติในหมวดนี้โดยแก้ไขให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีฐานะเป็นข้าราชการ เพื่อให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ หากที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีมติให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคงมีฐานะเป็นข้าราชการดังเดิม จะต้องยกร่างบทบัญญัติในหมวดนี้ใหม่ทั้งหมด

ประธานกรรมการกล่าวว่า ประเด็นว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะยังคงสถานะผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นข้าราชการหรือไม่เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องสอบถามความคิดเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสียก่อน

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีอนุกรรมการที่เคยปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมอยู่ด้วย และคณะอนุกรรมการจะได้เชิญคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดปัจจุบันมาเพื่อรับฟังความคิดเห็นในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐ ส่วนผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะอนุกรรมการจะเชิญมาเพื่อรับฟังความคิดเห็นในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๐ ทั้งนี้ อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติไม่ควรมีสถานะเป็นข้าราชการ เนื่องจากระบบราชการการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งเป็นไปตามระบบอาวุโส ทำให้บางครั้งไม่สามารถคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติหน้าที่ได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ควรมีสถานะเป็นข้าราชการ เนื่องจากการปฏิบัติงานในระบบราชการอาจทำให้การดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนไม่มีความคล่องตัวเท่าที่ควร

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณานั้น กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญและมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งเท่ากับว่าสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประสงค์จะเป็นส่วนราชการที่ไม่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐสภา เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ที่มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การกำหนดหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระจะให้ความสำคัญกับการเพิ่มกลไกการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ แต่ไม่คำนึงถึงความสำคัญของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานขององค์กรอิสระนั้น ๆ เท่าที่ควร ดังนั้น ประเด็นสถานะของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นเรื่องที่คณะกรรมการควรพิจารณาและให้ความสำคัญเช่นกัน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า คณะอนุกรรมการประเมินสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (SCA) มีข้อสังเกตทั่วไปเกี่ยวกับสถานะของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่า ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีฐานะที่ไม่ใช่ข้าราชการและไม่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมหรือกำกับดูแลของฝ่ายบริหาร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ข้อสังเกตทั่วไปเกี่ยวกับสถานะของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของคณะอนุกรรมการประเมินสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (SCA) ไม่ได้กำหนดห้ามผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีสถานะเป็นข้าราชการ แต่อาจเป็นหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระโดยมีสถานะเป็นส่วนราชการได้ อย่างไรก็ตาม ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนว่าการมีสถานะเป็นข้าราชการเช่นเดียวกับข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือเป็นพนักงานที่ไม่ใช่ข้าราชการเช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สถานะใดจะปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่ากัน แต่สิ่งที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องการ คือ มีฐานะเป็นข้าราชการเช่นเดียวกับข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่ควรพิจารณา คือ โดยธรรมชาติของการปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชน การมีสถานะแบบใดจึงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งตามข้อสังเกตทั่วไปเกี่ยวกับสถานะของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของคณะอนุกรรมการประเมินสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (SCA) ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีกระบวนการคัดเลือกบุคคลที่มีความหลากหลาย ซึ่งในระบบราชการไม่อาจกระทำการคัดเลือกในลักษณะดังกล่าวได้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การกำหนดให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีสถานะเป็นพนักงานที่ไม่ใช่ข้าราชการก็ไม่มีสิ่งที่ยืนยันได้ว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม สถานะของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นเรื่องที่คณะกรรมการควรให้ความสำคัญ

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า การกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรอิสระ แต่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีสถานะเป็นข้าราชการอาจเป็นเรื่องที่ไม่สอดคล้องกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนในเชิงรุก ทั้งนี้ สถานะของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ควรยึดติดกับระบบเดิมที่เคยปฏิบัติมา แต่ควรคำนึงถึงความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นสำคัญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากมีสถานะเป็นข้าราชการมีข้อดีในเรื่องที่ระบบราชการมีความชัดเจนแน่นอน แต่อาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีความล่าช้า เนื่องจากไม่อาจปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันได้ในทันที แต่หากไม่มีสถานะเป็นข้าราชการ ระบบการคัดเลือกบุคคลมาปฏิบัติหน้าที่มักเอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้องของตน ทำให้ไม่ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถมาปฏิบัติหน้าที่อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ควรสอบถามความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก่อนว่ามีความคิดเห็นในประเด็นนี้อย่างไร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากจะเปลี่ยนสถานะของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากข้าราชการเป็นพนักงานที่ไม่ใช่ข้าราชการเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงหลายปัจจัย เช่น ระบบเงินเดือน บำเหน็จหรือบำนาญ เป็นต้น ทั้งนี้ ควรสอบถามความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก่อนว่าเห็นควรให้มีสถานะใด

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากจะปรับสถานะของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้ออกนอกระบบราชการ อาจทำได้ด้วยวิธีการเช่นเดียวกับระบบของมหาวิทยาลัย กล่าวคือ ให้ผู้ที่ป็นหัวหน้าสำนักงานหรือเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาโดยวิธีพิเศษ แต่ตำแหน่งตั้งแต่รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติลงมาให้มีสถานะเป็นข้าราชการ โดยตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องกำหนดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่แน่นอนด้วย

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ข้อสังเกตทั่วไปเกี่ยวกับสถานะของผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของคณะอนุกรรมการประเมินสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (SCA) กำหนดว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะตกอยู่ภายใต้การควบคุมหรือกำกับดูแลของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลไม่ได้ ซึ่งปัจจุบันผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นเพียงข้าราชการประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมหรือกำกับดูแลของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรเปิดโอกาสให้มีการคัดเลือกหรือสรรหาตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจากบุคคลที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้วย โดยอาจใช้ระบบเดียวกับการสรรหาเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งต้องกำหนดวิธีการสรรหาให้ชัดเจน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การคัดเลือกหรือการสรรหาเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีกระบวนการที่กำหนดให้บุคคลสามารถสมัครเข้ารับการคัดเลือกที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว สำนักงานคณะกรรมการ

สิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความประสงค์จะเป็นส่วนราชการที่มีความเป็นอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐสภา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงมีการบัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐสภา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐสภาตั้งแต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ เนื่องจากในขณะนั้นไม่ประสงค์ให้มีการตั้งหน่วยงานธุรการเพิ่มเติม ประกอบกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจและหน้าที่ใกล้เคียงกัน จึงกำหนดให้ส่วนราชการสังกัดรัฐสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการให้กับองค์กรทั้งสอง ต่อมารัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน่วยงานธุรการของตนเองที่มีความเป็นอิสระ จึงมีการตั้งสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินขึ้นมาจนถึงปัจจุบัน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอกการพิจารณาความในหมวด ๓ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นำประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวิช

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์